

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ympäristösopimukset 2023

Riikka Klemola

Peltotukien haku 2023 –koulutus kunnille,
ELY-keskuksille, neuvojille ja sidosryhmille

14.3.2023

Sopimustyypit

- Kosteikkojen hoitosopimus
- Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus
- Sopimus alkuperäiskasvien ylläpidosta

Säädökset

- CAP strategiasuunnitelma
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 (Suunnitelma-asetus)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2116 (Horisontaaliasetus)
- Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista (1332/2022)
- Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista (1333/2022)
- Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta (1334/2022)

Säädökset

- VNA ympäristökorvauksesta (78/2023)
- VNA ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (1384/2022)
- VNA ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta (65/2023)
- VNA eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä (77/2023)
- VNA pinta-alatukien toimeenpanosta (134/2023)
- Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta vuonna 2023 (133/2023)

Rahoituskauden vaihteen yli voimassa olevat sopimukset

- Tuenhakijalla on mahdollisuus
 1. mukauttaa eli pitää vanhaan sopimukseen kuuluvat lohkot voimassa alkuperäisen sopimuskauden loppuun saakka. Tällöin näitäkin lohkoja koskee 2023 alkaen uudet sopimusehdot ja vähimmäistasot.
 2. luopua sopimuksesta ilman takaisinperintää. Tällöin voi hakea uutta uuden kauden mukaista viisivuotista hoitosopimusta.
- Mukautettaville lohkoille ei voi saada yksivuotista aitaus-, peruskunnostus- tai petoaitaustukea
- Lohkot tulee mainita uudessa hoitosuunnitelmassa tai vanha hoitosuunnitelma tulee päivittää.

Sopimuksenhakija

- Sopimuksenhakija voi olla
 - Viljelijä
 - Sopimuksenhakijan alaikäraja 18 vuotta. Yläikärajaa ei ole.
 - Hakijana oleva luonnollinen henkilö tai hänen puolisonsa on tukivuotta taikka sitoumus- tai sopimuskauden alkamista edeltävän vuoden joulukuun 31 päivänä vähintään 18-vuotias.
 - Rekisteröity yhdistys
 - Vesioikeudellinen yhteisö
- Jos sopimuksen hakijalla on ollut kuluvan kauden sopimus, voi hakea myös uuden kauden mukaista sopimusta

Viljelijä sopimuksenhakijana

- Täyttää viljelijän määritelmän
 - > luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmää, joka harjoittaa maataloustoimintaa
- Maataloustoimintaan sisältyy:
- Muu kuin maataloustuotteiden tuottamiseen käytettävä maatalousmaa on niitettävä vuosittain tai pidettävä avoimena laiduntamalla tai muulla vastaavalla tavalla.
 - Avoimena pitäminen tarkoittaa:
 - sille ei anneta kasvaa pensaita tai puita, kuten tapahtuisi ilman vuosittaista niittoa tai vastaavia toimia, joita ihminen tai tuotantoeläin pystyy tekemään.

Sopimuskausi

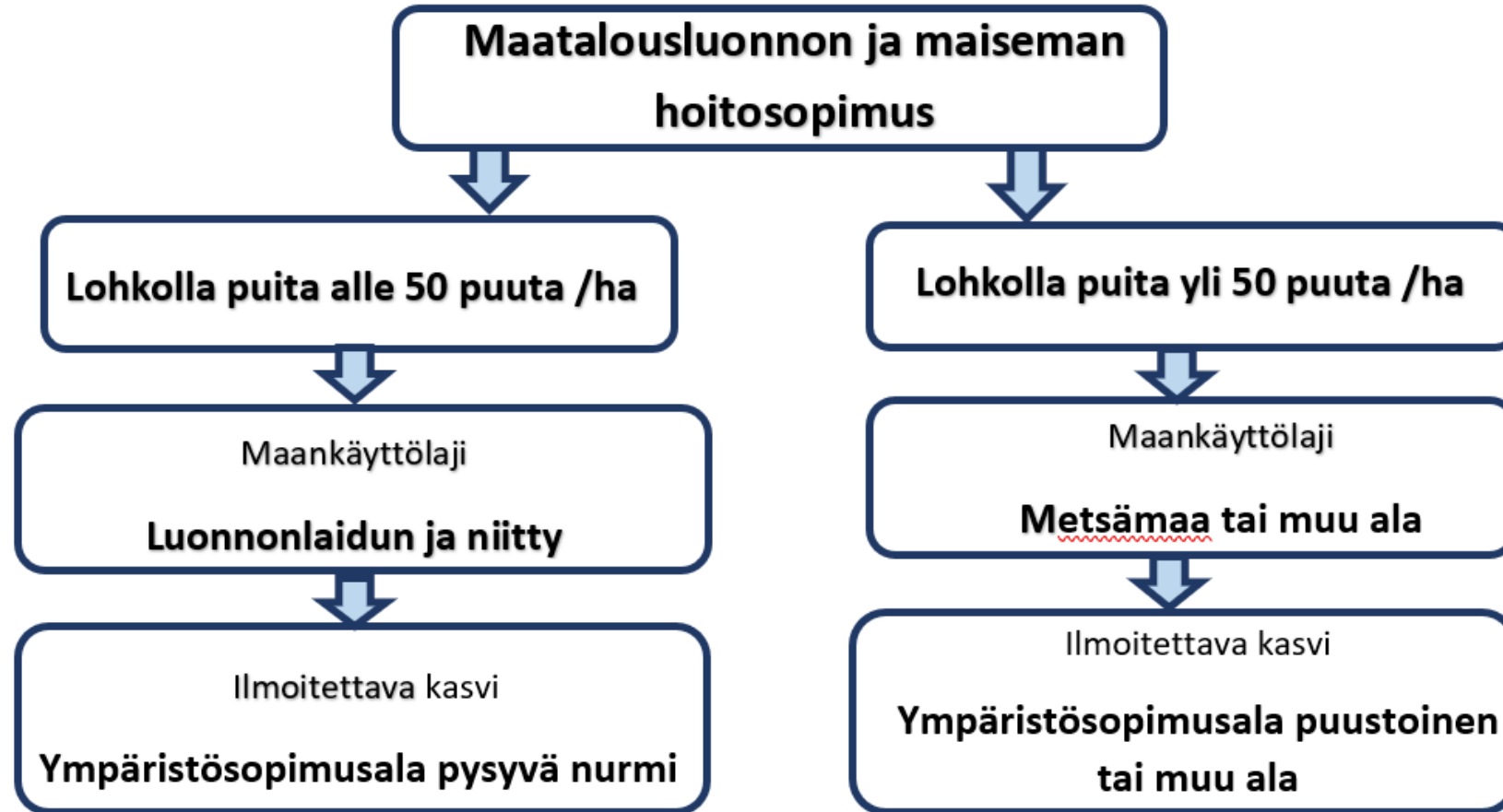
- Sopimuskausi ja -vuosi alkavat 1.5 sopimuksen hakuvuonna. Sopimuskausi ja -vuosi päättyvät 30.4.
- 5 vuotinen sopimus, ei edellytä ympäristösitoumukseen sitoutumista.
- Maksua on haettava vuosittain, jotta sopimus pysyy voimassa (pl. ylivoimaisen esteen tilanteet)

Ympäristösopimusten yleiset edellytykset

- Ympäristösopimukseen haettavan alan on oltava vähintään 0,30 hehtaaria.
- Sopimusalueen on oltava ympäristösopimuksen tekijän hallinnassa koko sopimuskauden.
 - > vuokrasopimus on voimassa koko sopimuskauden.
 - > alan hallinta on tarvittaessa pystyttävä osoittamaan.
- Tuenhakija sitoutuu toteuttamaan lohkokohtaisia toimenpiteitä pellon ulkopuolisella alueella.

Sopimuslohkojen ilmoittaminen Moma-sopimus

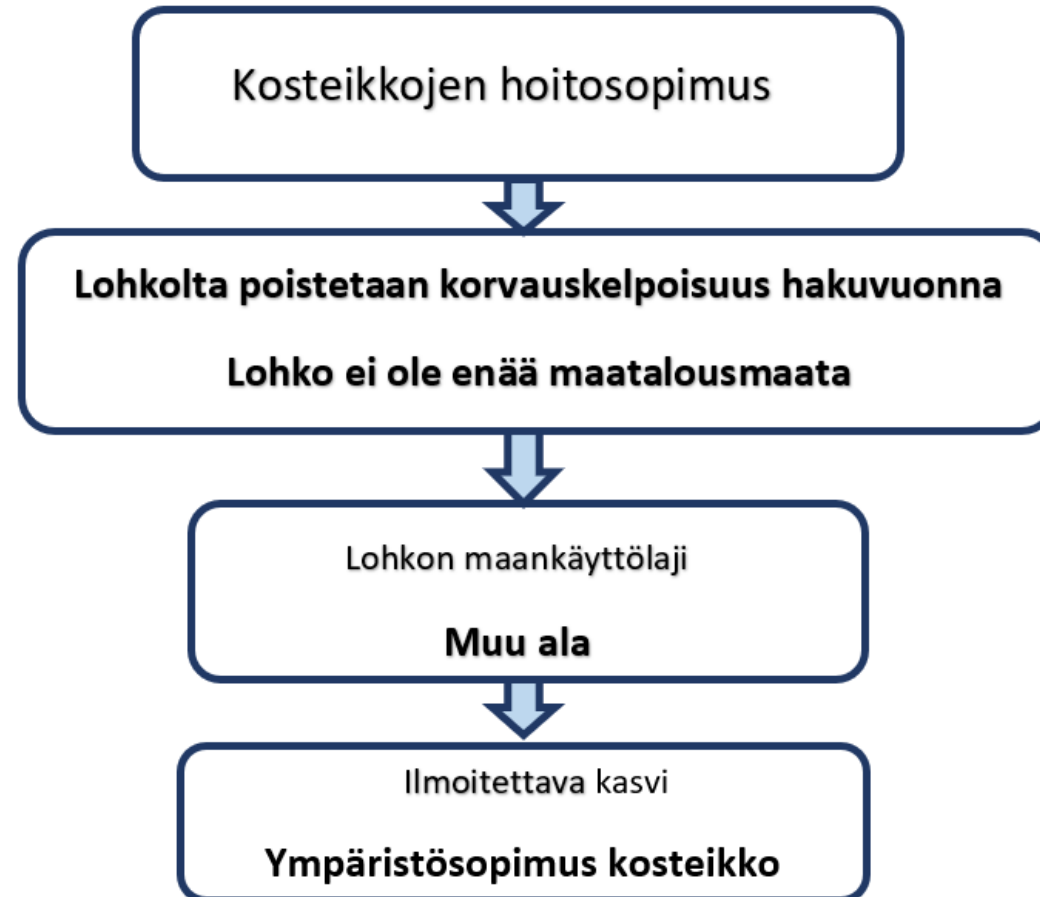

Pysyvän nurmen vaatimus

- Perustulotuen vaatimus Pysyvän nurmen tukikelpoisuudesta:
- alat, joilla on heinäkasveja tai muita nurmirehukasveja yli 50 % kasvulohkon alasta tällöin lohkolla voi olla myös:
 - muita laidunnettavia ja tuotantoeläinten rehuksi soveltuvia kasveja kuin heinä- ja nurmirehukasveja, joista lehtipensaat ja lehtipuiden taimet voivat olla hajanaisesti yksittäin tai pieninä ryhminä
- lohkolla voi olla puita enintään 50 kappaletta hehtaarilla, jos ne ovat kasvulohkolla hajanaisesti.
- siirtolohkareet ja suuret kivet kuitenkin pois (ilmakuvalla näkyvät)

Sopimuslohkojen ilmoittaminen kosteikkojen hoitosopimus

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitosopimus

valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu perinnebiotooppi

610 €/ha/v

muut sopimusalueet

460 €/ha/v

Kunnostusraivaus -toimenpide

450 €/ha/v

Aitaus -toimenpide

1500 €/ha/v

Petoaitaus -toimenpide

2400 €/ha/v

Kosteikkojen hoitosopimus

- Kosteikkojen hoitosopimuksesta maksetaan 500 €/ha

Hoitosuunnitelman sisältö

- arvio hankkeen vaikutuksista ympäristöön tai maisemaan
- sopimusalueen hoidon tavoitteet
- suunnitellun hankkeen yleiskuvaus ja tavoitteet, joiden perusteella voidaan arvioida alueen luonto- ja maisema-arvoja tai merkitystä maatalouden vesiensuojelussa
- lohko- tai hoitokokonaisuuskohtaisesti perustamis-, hoito- ja muut toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu vuosittain
- puustoon kohdistuvat hakkuut ja muut toimenpiteet, suunnitelmassa on otettava huomioon koko alue ja sen puusto
- hoidon vaatima välivuosi laidunnuksessa tai uhanalaisen kasvin säilymisen edistämisen takia

Hoitosuunnitelman sisältö

- Selostus, miten toimenpiteet edistävät koko sopimuksen tavoitteiden saavuttamista
- Tuplarahoitus selvitys -> Selvitys toimenpiteistä, joiden toteuttamisesta maksetaan jo muuta Euroopan unionin tai kansallisen tukijärjestelmän tukea.
- Sopimuksen perustason mukaiset hoidon vaatimukset ja rajoitukset on mainittava suunnitelmassa, jos lohko sijaitsee ko. alueella.
- Hoitosuunnitelmaksi voidaan hyväksyä myös Metsähallituksen toimenpide- tai työkohdesuunnitelma.
- hoitosuunnitelman teettämiseen voi hakea Neuvo2030 rahoitusta.

Vähimmäistason vaatimukset

- Moma:
 - Maatalousmaata olevilla sopimuslohkoilla tulee perustasona säilyttää GAEC 8 mukaiset maisemapiirteet.
 - Natura-alueilla sijaitsevilla sopimuslohkoilla, jotka ovat pysyvää nurmea, tulee noudattaa perustasona GAEC 9 vaatimusta, jonka mukaan Natura2000-alueiden pysyvät nurmet on säilytettävä, eikä niitä saa kyntää.
 - SMR 3 ja 4, jos sopimukseen kuuluva lohko sijaitsee tällaisella alueella.
- Kosteikot
 - SMR 3 ja 4, jos sopimukseen kuuluva lohko sijaitsee tällaisella alueella.
 - luonnonsuojelulain (1096/1996) 9, 13, 15 ja 17 §:ää, 24 ja 25 §:n nojalla tehtyjä suojelupäätökset, 29 ja 30 §:ää, 47 §:n nojalla tehtyt lintuja koskevat suojelupäätökset, 64 a ja 65 b §:ää sekä 65 c §:n nojalla tehtyt päätökset.

Hoitotoimenpiteet

- Moma
 - Vuosittainen laidunnus
 - Hoitosuunnitelman mukainen vuosittainen niitto
 - Niittojätteen korjuu
 - Puiden ja pensaiden ylläpitoraivaus
 - Raivausjätteen korjuu
- Kosteikot, kosteikkojen vuotuisia hoitotoimenpiteitä voivat olla esim.:
 - lietteen poisto tarvittaessa
 - mahdollisten kemiallisten saostusaineiden poisto ja lisäys
 - pohjapatojen muodostaminen
 - patojen ja uoman hoitotoimet
 - vedenpinnan säätely

Hoitotoimenpiteet

- Hoitotoimenpiteistä on pidettävä ajantasaista hoitopäiväkirjaa tai tiedot on merkittävä lohkokohdaksiin muistiinpanoihin.
- Hoitotoimenpiteet on aloitettava jokaisella loholla ensimmäisenä sopimusvuotena
 - > viimeistään aitaamis- tai raivaustoimenpiteen valmistumisen jälkeisenä vuonna ellei hyväksytty suunnitelma muuta edellytä.
 - > Jos peruskunnostusraivaus tai aitaamistoimenpide valmistuu vasta kasvukauden jälkeen, sopimuksen tukea ei makseta kyseiseltä vuodelta.

Maastokatselmoinnit

- Sopimukseen haettujen lohkojen pinta-alat mitataan ja tehdään tukikelpoisuusarviointi.
 - voidaan poistaa sopimukseen sisältyviä lohkoja ja hoitosuunnitelmaan sisältyviä tarpeettomia toimenpiteitä.
 - otetaan paikkaan sidottuja valokuvia
 - voidaan myös rajata tai lisätä sopimukseen sisältyvää hyväksyttävää alaa
- Kaikkiin haettuihin ympäristösopimuksiin
- Koskee myös lisäaloja 2024-
- Tarkastuskäynti tehdään viimeistään ennen toisen sopimusvuoden ensimmäistä maksua.

Sopimuksen siirtäminen

- Sopimus voidaan siirtää:
 - siirtämällä koko sopimus, esim. koko tilan hallinnan siirron vuoksi
 - jakamalla sopimus, jolloin osa sopimuslohkoista siirtyy toiselle henkilölle
- Jos koko maatila siirretään toiselle henkilölle sopimuksen voimassaolon aikana, sopimuksen vastaanottaja voi jatkaa sopimusta sen jäljellä olevan voimassaoloajan, jos hän täyttää sopimuksen ehdot.
- Sopimuksen siirtämistä on haettava 15 työpäivän kuluessa omistus- tai hallintaoikeuden siirtymisestä toimittamalla lomake 160 ELY-keskukseen.

Sopimusalan väheneminen ja lisääminen

- Sopimuksen pinta-ala voi vähentyä ilman takaisinperintää, jos
 - sopimusalan hallinta siirretään toiselle tuenhakijalle ja jos sopimukseen sisältyvä ala ei poistamisen jälkeen laske alle 0,30 hehtaarin vähimmäisalan.
 - sopimusehtojen mukaista hoitoa ei enää jatketa, mutta ala jää kuitenkin tuenhakijan hallintaan.
 - on kyse ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisen olosuhteen tilanteesta.
- Sopimukseen voi lisätä vuosittain sopimukseen soveltuvaa alaa, jos valtion talousarvion määrärahatilanne sen sallii.

Sopimuksesta luopuminen

- Ympäristösopimuksesta voi luopua ilman takaisinperintää, jos:
 - ympäristösopimukseen kuuluva ala vähenee sopimuksen siirtämisen johdosta alle vähimmäismäärän.
 - luopumisen syynä on ylivoimainen este tai poikkeuksellinen olosuhde. Tuenhakijan on esitettävä ylivoimaisesta esteestä riittävät todisteet kirjallisesti.

Alkuperäiskasvien ylläpitosopimus

- Hakuaika sama kuin peltotukien haussa
- Haku lomakkeella ELY:stä
- Ehdot: ei muutoksia
- 5-vuotinen sopimus
- Rahoituskauden vaihteen yli voimassaolevat sopimukset:
 - Tuenhakijalla on mahdollisuus
 1. mukauttaa eli pitää vanha sopimus voimassa alkuperäisen sopimuskauden loppuun saakka.
 2. luopua sopimuksesta ilman takaisinperintää.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

